

УДК 330.341.2

**Макуха Сергій Миколайович**

*к. е. н., доцент кафедри загальної економічної теорії та економічної політики,  
Одеський національний економічний університет (Україна)*

### **ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК В СУБ'ЄКТАХ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ДЛЯ УКРАЇНИ**

***JEL classification:*** O100; H700; P000

За роки незалежності в Україні триває пошук найбільш дієвих та ефективних шляхів розвитку економіки і громадського суспільства. Майже тридцятирічний досвід розвитку власної політичної та економічної системи свідчить про те, що у нас є певні позитивні напрацювання, які дозволили вбудувати вітчизняну економіку у світову систему господарювання. Але дійсність засвідчує, що на шляху розвитку в Україні ще багато проблем та невирішених питань, які заважають країні бути розвиненим учасником світового ринку та забезпечити достойний рівень життя більшості населення країни. Тому актуальним питанням для країни стає модернізація та розвиток інститутів, механізмів і моделей публічного управління. Саме з цією метою і розпочата в Україні реформа органів публічного управління та адміністрування і здійснюється пошук, розробка та впровадження найбільш дієвих форм, методів та прийомів забезпечення їх економічного розвитку.

За даними порталу «Децентралізація» на теперішній час в Одеській області діє 91 об'єднана громада, 7 районів, ОДА. Які ж обставини формують сьогодні умови та перспективи економічного розвитку суб'єктів публічного управління та адміністрування в Україні?

Перш за все, з'ясуємо що мається на увазі під економічним розвитком суб'єктів публічного управління. Під економічним розвитком суб'єктів публічного управління потрібно розуміти економічний розвиток у територіальних громадах. Економічний розвиток суб'єктів публічного управління – це процес забезпечення сталого економічного зростання на місцевому рівні з метою розширення економічного потенціалу та підвищення якості життя мешканців регіону. До такого процесу залучаються зацікавлені сторони громади з метою досягнення цілей розвитку та ефективної реалізації економічної політики. Як же може бути визначено найбільш проривні напрямки та дієві інструменти економічного розвитку в територіальних громадах?

Аналіз сучасних теорій економічного зростання та розвитку показує, що відбувається відмова від універсалістських рецептів, які можна було б застосувати для будь-якої високо розвиненої або наздоганяючої економіки. Це пояснюється тим, що, коли детально дослідити специфічні особливості певної країни, то універсалістські моделі виявляються непридатними до застосування [1, с. 5]. Тому, наразі для країни все більше стає актуальним питання вибору та відпрацювання власного шляху економічного і соціального розвитку суспільства на основі врахування вітчизняних умов господарювання, стану економіки країни та її місця і ролі у

глобальній системі створення додаткової вартості. І тут важлива роль відводиться суб'єктам публічного управління та адміністрування, які мають забезпечити відповідні привабливі умови для бізнесу та економічного розвитку регіону.

У 2014 році Кабінет Міністрів України розпорядженням № 333-р від 01.04.2014 р. схвалив Концепцію реформування місцевого самоуправління та територіальної організації влади в Україні, об'єктом регулювання якої є місцеве самоуправління та територіальна організація влади. В концепції з метою визначення напрямів, механізмів і строків формування ефективного місцевого самоврядування та територіальної організації влади для створення і підтримки повноцінного життєвого середовища для громадян одним з шляхів розв'язання проблем визначено створення належних матеріальних, фінансових та організаційних умов для забезпечення здійснення органами місцевого самоврядування власних і делегованих повноважень [2]. Створення зазначених умов і визначає головну мету економічного розвитку суб'єктів публічного управління.

Економічний розвиток суб'єктів публічного управління реалізується за допомогою відповідних інструментів. За типом бізнесової діяльності інструменти реалізації політики економічного розвитку суб'єктів публічного управління можуть бути спрямовані на підтримку діючого бізнесу, створення сприятливих умов для започаткування нового бізнесу та інструменти, що спрямовані на залучення бізнесу на територію та інвестицій для компаній. За чинниками ведення бізнесу інструменти розвитку поділяють на інструменти, що спрямовані на розвиток людського капіталу, привабливість території та доступ діючого бізнесу до фінансових ресурсів, наявних на ринку [3, с. 6].

Важливішими інструментами економічного розвитку суб'єктів публічного управління, які можуть ефективно використовуватися в Україні є наступні.

По-перше, це – проекти різних типів, які створюють умови для розвитку місцевої економіки, відповідні програми економічного розвитку з розкриттям конкретних кроків на найближчі 2–3 роки, виконання яких дозволить досягти цілей економічного розвитку громади та підвищити інноваційність бізнесу.

По-друге, створення та налагодження роботи специфічної інфраструктури для бізнесу, яка б максимально повно відповідала потребам бізнесу на території об'єднаної територіальної громади (ОТГ).

По-третє, забезпечення атмосфери залучення інвесторів та створення в громаді нових бізнесів, а, відтак, і розширення попиту на робочу силу через створення нових робочих місць.

По-четверте, партнерство з бізнесом – реалізація спільних ініціатив місцевої влади та бізнесу.

По-п'яте, активна робота щодо розробки регіональних продуктів. Такими продуктами є товари, які виготовляються на території ОТГ, та у своїй назві, фірмовому стилі чи упаковці відображають особливість цієї території. Такі товари, будучи привезені з діючих господарств громади, за рахунок короткого транспортного шляху мають нижчу ціну, а, відтак, і вищу конкурентоспроможність, ніж товари з інших регіонів. Крім того, враховуючи специфіку Одеського регіону, результативним може стати створення та оновлення через реконструкцію санаторно-лікувальних закладів в м. Одесі, на Куяльницькому лимані та в інших місцях, що досить швидко сприятиме наповненню місцевих бюджетів і через популяризацію їх діяльності створюватиме сприятливий та привабливий інвестиційний клімат на території ОТГ.

Поряд із зазначеними інструментами можуть використовуватися й інші, такі, як гранти для бізнесу, програми фінансування, бізнес-інкубатори, тощо.

Таким чином, визначення змісту політики економічного розвитку суб'єктів публічного управління є ключовою складовою державної політики і важливим елементом для суспільства, визначаючи напрямок його соціально-економічного розвитку. Тому як для працівників відповідних органів публічного управління і адміністрування, так і для широкої громадськості має велике значення усвідомлене розуміння змісту, цілей і завдань політики економічного розвитку, обґрунтування шляхів та вибір найбільш дієвих інструментів забезпечення її реалізації.

#### *Література*

1. Зверяков М. І. *Економічний розвиток в епоху становлення «цифрового капіталізму»*. Економіка України. 2020. № 8 (705). С. 3–23.
2. *Про схвалення Концепції реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні* : Розпорядження Кабінету Міністрів України № 333-р від 01.04.2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/333-2014-p#Text> (дата звернення: 08.05.2021).

3. Воробей В. *Місцевий економічний розвиток у територіальних громадах : корисні поради та кращі практики* : посіб. / Програма USAID «Децентралізація приносить кращі результати та ефективність» (Програма USAID DOBRE). URL: [https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/717/MER\\_2021\\_WEB.pdf](https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/717/MER_2021_WEB.pdf) (дата звернення: 08.05.2021).

---